

BEROEPS- BELANGEN

DE ZAAK DER TANDTECHNICI NOGMAALS IN DE TWEDE KAMER*).

HET SLOTBEDRIJF?

ZITTING 1933—1934. — 129.

Inlichtingen op de adressen van J. Druyf, secretaris van een groep tandtechnici, te Zandvoort, betreffende inrichting van een cursus ten behoeve van de niet voor het Utrechtsche examen geslaagde tandtechnici.

Verlag der Commissie.

No. 1.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder no. 275 der zitting 1931—1932).

Den 17den September 1931 en den 25sten November d.a.v. werden in handen der Commissie voor de Verzoekschriften gesteld twee adressen, resp. dd. 18 Juni en 24 November 1931, van *J. Druyf*, zich noemende „secretaris van een groep technici, die de bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunde niet verkregen hebben.”

In het eerstgenoemde adres wordt verwezen naar de wet van 28 April 1913 (*Staatsblad* no. 197), waarin wel de niet opgeleide tandtechnici van de tandheekkundige praktijk werden uitgesloten, doch waarbij een overgangsmaatregel ontbrak voor hen, die reeds vóór 1913 in dit bedrijf werkzaam waren. Een arrest van den Hoogen Raad, dd. 5 Maart 1920, bepaalde, dat geen enkele werkzaamheid in den mond meer door niet bevoegde tandtechnici mocht worden verricht. De wet van 19 Juni 1925 (*Staatsblad* no. 282) beoogde in deze moeilijkheid te voorzien.

Volgens bovengenoemde adressen is voor velen dezer tandtechnici een onhoudbare toestand ontstaan, omdat zij uit hun maatschappelijke positie zijn gestooten en te oud zijn, om zich in een ander vak

*) Wij hopen in het April-nummer hierop nader terug te komen. RED.

nog een bestaan te verzekeren. Hierdoor is voor vele gezinnen armoede te vreezen, te meer, daar kinderen, die midden in hun studie zijn, deze uit geldgebrek niet zullen kunnen beëindigen.

Gevraagd wordt voor de nu onvoldoend bekwaam geoordeelden een specialen, niet universitair, cursus te openen, om hun alsnog de noodige bekwaamheid bij te brengen. Zulk een speciale cursus zou bovendien geen ernstige consequenties kunnen hebben, omdat praktisch deze quaestie binnen een aantal jaren geheel afgelopen zal zijn.

In het tweede adres worden gegevens versterkt omtrent de regelingen voor tandtechici in Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, Engeland, Roemenië en Joego-Slavië, in welke landen men blijkbaar geen gevaar ziet voor de volksgezondheid, door de tandtechnici de volledige praktijk te doen uitoefenen.

In de vergadering van 16 December 1931 besloot de Kamer, op voorstel van de Commissie voor de Verzoekschriften, bedoelde adressen te verzenden aan den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, met verzoek om inlichtingen.

Den 12den Januari 1932 verstrekke deze Minister verschillende inlichtingen, daarbij herinnerende aan de wet van 30 December 1926 (*Staatsblad* no. 454), bij de uitvoering waarvan het bleek, uiterst bezwaarlijk te zijn, tot algemeene bevrediging vast te stellen, of de vereischte bekwaamheid aanwezig was en dus een tweede visum zou kunnen worden afgegeven.

De wet van 18 Mei 1929 (*Staatsblad* no. 257) gaf aan de tandtechnici, die tot het examen toegelaten, maar niet geslaagd waren, de gelegenheid door een practisch examen alsnog het bewijs te leveren, dat zij bekwaam waren tot uitoefening der volledige tandprothese.

In de beoordeeling van de adressen van den heer *Druyf* tredende, meent de Minister, dat adressant er niet in geslaagd is, voldoende argumenten tot ondersteuning van zijn verzoek aan te voeren. De tandtechnici zijn toch, bij de uitvoering der wet van 1929 op ruime wijze in de gelegenheid gesteld, zich te bekwamen tot de uitoefening der volledige tandprothese en hun bekwaamheid daarin te bewijzen. De tijd van voorbereiding was alleszins voldoende. Het examen werd in Augustus 1930 afgenomen, dus ruim 14 maanden na de totstandkoming der wet. Bovendien waren de te stellen eischen reeds in de *Nederlandsche Staatscourant* van 11 November 1929 bekendgemaakt. Er zijn dan ook cursussen georganiseerd.

Het examen was uitsluitend een practisch examen. Vragen van theoretischen aard werden slechts gesteld, voor zoover zij omtrent de practische bekwaamheid van den candidaat aanwijzingen konden geven; de examencommissie nam daarbij een zeer welwillend standpunt in. Van wie niet geslaagd zijn, mag dus worden aangenomen, dat zij inderdaad niet bekwaam zijn voor het beoogde doel.

Volgens den Minister is er dan ook geen aanleiding, den door adressant gevraagden cursus in te stellen. Trouwens bij de behandeling van het wetsontwerp, dat is geworden de meergenoemde wet van 1929, werd in de Kamer eenige malen de wensch uitgesproken, dat hiermede nu het vraagstuk der tandtechnici tot een definitief einde zou komen, bij welken wensch de Minister zich aansloot.

Zou aan het verlangen van den heer *Druyf* worden gevolg gegeven, dan zouden ongetwijfeld zich nieuwe moeilijkheden voordoen, want na afloop van een cursus, als door hem bedoeld, zouden er zeker weer nieuwe teleurgestelden zijn, die dan opnieuw met hun wenschen voor den dag zouden komen; zoodoende zou het vraagstuk nooit tot een eind komen.

Wat het beroep op het buitenland betreft, dit mist volgens den Minister voldoende kracht; de Regeering van ieder land zal een regeling moeten vaststellen, die voor dat land, onder de daar bestaande omstandigheden, de meest doeltreffende is.

Op alle bovengenoemde gronden acht de Minister dan ook, dat het geen aanbeveling verdient, inwilliging van het verzoek te bevorderen.

Inmiddels was nog een adres ingekomen van *A. C. Wassenaar* en *F. C. Allebé*, zich noemende „resp. voorzitter en secretaris van het comité, dat gevormd is uit de tandtechnici, welke niet geslaagd zijn voor het examen, bedoeld in de wet van 18 Mei 1929 (*Staatsblad* no. 257)”. Dit adres, dat dezelfde bezwaren opperde als dat van *J. Druyf*, werd eveneens door de Kamer in handen van Uw Commissie gesteld in de vergadering van 23 Februari 1932.

Na het verschijnen van bovenvermelde inlichtingen bereikten Uw Commissie van adressant *Druyf* velerlei klachten over de wijze, waarop het examen was afgenomen. Verschillende examinandi zouden daarbij ruw en onrechtvaardig behandeld zijn, terwijl anderen daarentegen bevoordeeld zouden zijn geworden.

Op voorstel van Uw Commissie besloot de Kamer in haar vergadering van 15 Juni 1932 aangaande deze aangelegenheid nadere inlichtingen te vragen aan den Minister van Staat, Minister van Bin-

nenlandsche Zaken, onder wiens ressort deze zaak thans behoorde.

Bij brief van 9 September d.a.v. zond deze bewindsman, ter kennisneming door de leden van de Tweede Kamer, een rapport in, dat de heer *B. R. Bakker*, lector aan het Tandheelkundig Instituut te Utrecht, voorzitter van de examencommissie der tandtechnici, aan den Minister heeft uitgebracht.

Dit rapport leidde den Minister tot de conclusie, dat de klachten ongegrond moesten worden geacht en hij voor het nemen van nadere maatregelen dan ook geen aanleiding vond.

Uw Commissie richtte zich ten aanzien van dit verslag opnieuw tot den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, bij schrijven van 8 December 1932. Zij sprak daarin eenigszins haar verwondering uit over het feit, dat alleen het oordeel van den voorzitter der examencommissie was gevraagd, zonder dat ook op andere wijze naar de juistheid van de verklaringen van verschillende personen een onderzoek bij die personen zelf of ten minste bij eenigen ervan was ingesteld. De heer *Bakker* toch heeft zich tevreden gesteld met alleen vragen te richten tot hen, die op de een of andere wijze te recht of ten onrechte van onjuiste handelingen beschuldigd worden. Uw Commissie kon niet nalaten, den Minister te verklaren, dat de wijze van onderzoek naar verschillende, in haar brief genoemde gevallen geen aangenamen indruk op haar had gemaakt.

Uit dien hoofde gaf Uw Commissie den Minister in overweging, alsnog een nader onderzoek te doen instellen naar de verklaringen van bovengenoemde getuigen en van eventueel anderen, genoemd in het dossier, dat den Minister bij schrijven van 16 Juni 1932, no. 668, werd toegezonden; de Commissie sprak de hoop uit, met de resultaten van dit onderzoek op de hoogte te worden gesteld.

Eerst den 2den October 1933 ontving de Commissie van den Minister van Sociale Zaken — het hoofd van het derde Departement, waaronder de zaak inmiddels ressorteerde, — een brief, waarin deze mededeelde, dat de toenmalige Minister van Binnenlandsche Zaken besloten had tot een nader onderzoek, in den zin als door de Commissie bedoeld. De resultaten van dit onderzoek, welke in bedoelden brief vermeld worden, leidden den Minister tot de volgende conclusie:

„Ik overweeg in het algemeen, dat de waarnemingen der critici zeer partieel en zeer eenzijdig zijn en dat er niet minder dan 120 candidaten zijn geëxamineerd. Ook al neem ik daarbij goede trouw van den kant der critici en een juiste weergave van hetgeen zij tijdens hun

waarnemingsperiode meenden te kunnen constateeren aan, dan is dat alles niet genoeg om het bewuste examen als geheel te disqualificeeren. Integendeel is er m.i. veel meer noodig om een bewijs, althans een redelijk vermoeden te construeeren, dat de commissie heeft gefaald. Voor een heropening van de zaak der tandtechnici zie ik geen dringende reden en een stap in die richting is van mij niet te verwachten."

Alvorens haar conclusies naar aanleiding van het nadere schrijven van den Minister vast te stellen, besloot de Commissie tot den Minister van Sociale Zaken het verzoek te richten, of deze zich kon vereenigen met het vermelden in dit Verslag van eenige gevallen, waaromtrent klachten zijn ingekomen, echter zonder eenige vermelding van namen. De Minister van Sociale Zaken verklaarde daartegen geen bezwaar te hebben.

Uit de gevallen, waarnaar inlichtingen werden ingewonnen, vermeldt uw Commissie diensvolgens de hieronder omschrevene. Zij wenscht daarbij vooraf op te merken, dat zij het blijft onjuist achten, dat het eerste onderzoek naar de klachten uitsluitend door den voorzitter der examencommissie is verricht. Zonder iets op de bekwaamheid of de goede trouw van bedoelden voorzitter te willen afdingen, had terwille van de objectiviteit dit onderzoek onmiddellijk ook alleen in handen van een of meer andere personen moeten worden gesteld. Uw Commissie waardeert het dan ook, dat destijds de Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, haar verzoek om een nader onderzoek heeft ingewilligd.

Vermelding van namen in de hier volgende gevallen acht de Commissie noch gewenscht, noch noodzakelijk, daar het hier om een zakelijk oordeel gaat en het voor een juiste beoordeeling niet van belang is, welke personen daarbij betrokken zijn.

1. In enkele gevallen werd door de commissie-*Druyf* geklaagd over bevoordeeling van candidaten, waarvan de technische qualiteiten onvoldoende zouden zijn geweest. In een der bedoelde gevallen wordt door drie afgewezen candidaten verklaard, dat een der examinatoren aan hen had medegedeeld, dat deze examinandus eigenlijk had moeten „zakken", maar door voorspraak van dezen examinerator was geslaagd.

Het eerste rapport bevat nu de ietwat verbluffende mededeeling, dat de onderzoeker daarnaar niet heeft geïnformeerd, omdat het van secundair belang is, of deze examinerator dit of iets dergelijks zou

hebben gezegd tegenover de primaire vraag, of, wat hij zou hebben gezegd, juist is.

Uw Commissie heeft in haar brief van 8 December 1932 aan den Minister verklaard, deze opvatting niet te deelen, daar het immers hier juist gaat over de al of niet te welwillende houding van sommige examinatoren tegenover de examinandi.

In den brief van 2 October 1933 verklaart de Minister van Sociale Zaken, dat het voor hem vrijwel vaststaat, dat bedoelde examiner zich heeft uitgelaten, zooals hem is toegeschreven. Deze heeft zich in zijn subcommissie inderdaad warm gemaakt voor den bedoelden candidaat doch in de eerste plaats omdat hij diens werk goed achtte. Dat hij in zijn subcommissie ook nog met andere argumenten gepleit heeft, staat voor den Minister evenzeer vast. Maar in twijfelgevallen zal dit ook wel bij andere examens plaats vinden, zij het dan, dat men dáár de goede gewoonte zal hebben, de diverse overwegingen binnenskamers te houden. De Minister acht in dezen geen bijzondere blaam op het examen geworpen.

II. Een tandarts heeft een notarieele akte doen opmaken, waarin hij o.m. verklaarde:

Een tandarts vroeg aan comparant: Zie je dien mijnheer daar? Dat is X, zijn zoon is tandarts. Wij zullen hem er doorheen helpen, hij doet toch geen kwaad.

Bij een anderen geëxamineerde werden in tegenwoordigheid van comparant werkzaamheden goedgekeurd en in zijn bijzijn geprezen, waarvoor de examinandus echter achter zijn rug bespot werd.

Deze verklaringen werden bovendien versterkt door een examen-patiënte van bedoelden examinandus.

In het eerste rapport wordt toegegeven, dat het zéér wel mogelijk is, dat door een examiner op een kritiek moment zou zijn ingegrepen in het werk van den bedoelden candidaat, maar dit kan noodzakelijk zijn.

Omtrent den tandarts, hierboven bedoeld, legt de onderzoeker een eenigszins insinuerende verklaring af van den examiner; bovendien verklaart hij, dat hij dezen tandarts niet tijdens het examen heeft gesproken, dat deze nooit assistent-examiner was, nooit kon zijn, omdat deze functie niet bestond en nooit zou zijn, om in den brief van den examiner aangeduide redenen.

Uw Commissie merkte in haar brief van 8 December 1932 op, dat

het opgemerkte de juistheid van het door meerbedoelden tandarts bij notarieele verklaring niet tenietdoet.

Ook het nader antwoord van den Minister, d.d. 2 October 1933, aangaande deze zaak geeft niet voldoende opheldering. De Minister helt tot de meening over, dat de hierbedoelde examinandus tijdens een onderdeel van zijn examen tegemoetkomend is behandeld; hij heeft echter niet de overtuiging gekregen, dat deze candidaat ten onrechte voor zijn examen geslaagd is verklaard.

Wat de notarieele en andere verklaringen van den tandarts en van de beweringen, ontkenningen en tegenspraken van hem en van anderen betreft, meent de Minister, dat het relaas aan onvolledigheid, subjectiviteit etc. lijdt, zoodat daaruit kwalijk gegronde algemeene conclusies kunnen worden getrokken omtrent de sfeer, die tijdens het examen heerschte.

III. Herhaaldelijk werd geklaagd over een te onwelwillende, soms zelfs ruwe, houding van de examinatoren tegenover de examinandi, die daardoor geïntimideerd werden en dus minder geschikt waren, verder een goed examen af te leggen.

Een getuige in dit opzicht is een examenpatiënt, die door den aard van zijn werkkring zelf herhaaldelijk examens moet afnemen en een langdurige ervaring op dit gebied heeft. Deze verklaart buitengewoon onaangenaam getroffen te zijn geweest door de *laatdunkende wijze*, waarop vragen gesteld werden, door de *ostentatieve wijze*, waarop afkeuring van de handelingen van den examinandus werd getoond, en door den *ruwen, snauwerigen* toon, daarbij door twee der examinatoren aangeslagen.

De voorzitter der examencommissie verklaart, bij dit onderdeel van het examen niet in de onmiddellijke nabijheid geweest te zijn; hij neemt op het gezag van den patiënt gaarne aan, dat de examinatoren den candidaat op onvriendelijke wijze hebben toegesproken. Hij ook acht dit hoogst ongewenscht. Daarna worden dan allerlei opmerkingen gemaakt, die met bovenbedoelde wijze van optreden der examinatoren niets te maken hebben, zelfs al is het waar, dat de examinandus te recht verdacht werd van pogingen tot fraude, zooals beweerd wordt.

Uw Commissie heeft dan ook in haar naderen brief als haar oordeel uitgesproken, dat niet van een voldoende onderzoek kan gesproken worden en zulks terwijl bedoelde patiënt juist als oog- en

oorgetuige klachten over de wijze van de afneming van het examen heeft geuit.

In zijn antwoord zegt de Minister, dat, wat deze getuige verklaarde, te goeder trouw en vanuit zijn gezichtshoek ook juist is verklaard. De Minister wil de mogelijkheid openlaten, dat de vermoedens van pogingen tot fraude geheel of ten deele niet juist waren. Doch zelfs al zijn of waren zij dat, zoo schijnt het hem toe, dat het door den getuige opgemerkte niet mag worden aangemerkt als een staaltje van de sfeer, welke dit examen bijzonderlijk kenmerkte. De bewuste candidaat werd onvriendelijk behandeld om redenen, welke bij ieder ander examen evenzeer een minder vriendelijke behandeling zouden hebben uitgelokt.

Nog deelde de Minister op verzoek van Uw Commissie mede, dat tot het afleggen van het examen ingevolge de wet van 1929 zich 152 personen hadden aangemeld, waarvan 27 niet tot het afleggen van het examen waren toegelaten, terwijl één zich had teruggetrokken, zoodat 124 werden in staat gesteld tot het afleggen van het examen. Van deze 124 examinandi trokken zich terug of konden door overlijden niet aan het examen deelnemen 19; afgewezen worden 59, terwijl 47 examinandi werden toegelaten. Ingevolge de wet van 1925 was het tweede visum reeds verleend aan 37 personen, zoodat het totaal aantal tandtechnici, dat de verlangde bevoegdheid verkregen heeft, 84 bedraagt

Uw Commissie verheelt zich niet, dat ook na het uitgebreide onderzoek, dat zij heeft ingesteld, de geheele gang van zaken een onbevredigenden indruk bij haar achterlaat. Vooral de houding van sommige examinatoren tegenover bepaalde examinandi pleit niet voor de zoo noodige objectiviteit, die bij dit examen — evenals bij alle examens — had behooren te worden betracht. Reeds de schijn van partijdigheid had vooral hier moeten vermeden worden, daar immers vele tandartsen vooraf in woord en geschrift — soms in heftige termen — hadden te kennen gegeven, volstreekte tegenstanders te zijn van het verlenen der verlangde bevoegdheid aan de tandtechnici.

Zij heeft verder met ernst de vraag overwogen, of het onbevredigende in den gang van zaken ook moet leiden tot de conclusie, dat den Minister tot inwilliging van het verzoek van adressanten moet

worden geadviseerd. Als resultaat van haar overwegingen stelt zij vast, dat adressanten in gebreke gebleven zijn en uit den aard der zaak in gebreke moesten blijven, aan te toonen, dat de afgewezen kandidaten of althans eenigen hunner wèl bekwaam geacht moesten worden, het verlangde bewijs van bekwaamheid te erlangen.

Evenmin zijn adressanten er in geslaagd, aan te toonen, dat een cursus, als door hen bedoeld, alnog voor de deelnemers tot het gewenschte resultaat zou leiden, of dat bij een hernieuwde afwijzing van alle of een deel der kandidaten niet nieuwe ontevredenheid zou rijzen, die een hernieuwde actie zou in het leven roepen.

Het komt Uw Commissie voor, dat alleen gelegenheid zou kunnen worden gegeven voor de belanghebbenden om alnog nadere toelating tot het uitoefenen der volledige tandprothese te verkrijgen, indien dezen zelf, onder de noodige waarborgen en op den grondslag van de eischen voor bekwaamheid, als bekend gemaakt in de *Nederlandsche Staatscourant* van 11 November 1929, de oplossing der moeilijkheden behoorlijk zouden hebben voorbereid, b.v. door zelf een cursus te openen, als in hun adres bedoeld. Indien de Minister daardoor de volledige zekerheid zou hebben verkregen, dat alle nog niet toegelaten bona fide tandtechnici de gelegenheid tot deelneming zouden hebben gehad, zou aan hen, die, volgens het oordeel van den Minister, zulk een cursus met vrucht zouden hebben gevolgd, alnog een bewijs van bekwaamheid kunnen worden uitgereikt. Hiermede zou dan deze aangelegenheid geheel tot een einde zijn gebracht.

Onder deze omstandigheden meent Uw Commissie dan ook te moeten volstaan met Uw Kamer voor te stellen, den Minister van Sociale Zaken in kennis te stellen met dit Verslag en hem daarbij dank te zeggen voor de verstrekte inlichtingen.

Aldus vastgesteld den 8sten Februari 1934.

KETELAAR.
BONGAERTS.
VAN DEN HEUVEL.
KATZ.
DROP.

* * *

II. de *Conclusie* van het verslag der commissie omtrent de Inlichtingen op de adressen van *J. Druyf*, secretaris van een groep tandtechnici, te Zandvoort, betreffende inrichting van een cursus ten behoeve van de niet voor het Utrechtsche exa-

men geslaagde tandtechnici en brief van den Minister van Binnenlandsche Zaken naar aanleiding van aan dien Minister ingevolge besluit der Kamer toegezonden stukken in verband met bovengenoemde inlichtingen (129).

De conclusie van het verslag strekt om den Minister van Sociale Zaken in kennis te stellen met dit verslag en hem daarbij dank te zeggen voor de verstrekte inlichtingen.

De *Voorzitter*: Ik stel voor, den spreektijd in eersten termijn te bepalen op ten hoogste 15 minuten per spreker.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer *van Dijken*: Mijnheer de Voorzitter! Met de conclusie van de commissie, om den Minister van Sociale Zaken in kennis te stellen van het verslag en hem dank te zeggen voor de verstrekte inlichtingen, kan ik mij zeer wel vereenigen.

Intusschen gaan aan deze conclusie drie alinea's vooraf, welke mij nopen tot het maken van een enkele opmerking.

De commissie kan in dit deel van haar verslag niet komen tot een bevestigende beantwoording van de vraag, of geconcludeerd moet worden den Minister tot inwilliging van het verzoek van de adressanten te adviseeren.

Wel echter schijnt de commissie de suggestie te opperen, dat de belanghebbenden zelf een cursus zouden kunnen organiseren, terwijl de Minister dan aan hen, die naar zijn oordeel met vrucht dezen cursus zouden hebben gevolgd, alsnog een bewijs van bekwaamheid zou kunnen uitreiken.

Mijnheer de Voorzitter! Ik stel er prijs op te verklaren, dat deze suggestie geheel voor rekening van de commissie blijft. Ik zeg dit, om te voorkomen, dat belanghebbenden zouden meenen, dat de Kamer, door zich met de voorgestelde conclusie te vereenigen, zich tevens zou hebben uitgesproken voor een gunstige beschikking van den Minister op een eventueel verzoek van belanghebbenden om medewerking van den Minister bij het instellen van zoodanigen cursus.

Misschien ten overvloede moge ik er nog op wijzen, dat de uitreiking van een geldig bewijs van bekwaamheid aan hen, die met vrucht een cursus zouden hebben gevolgd, slechts krachtens een wet zou kunnen geschieden.

De heer *Ketelaar*: Mijnheer de Voorzitter! De commissie heeft met opzet alleen als conclusie gesteld den dank aan den Minister en toezending van het rapport. Zij heeft met algemeene stemmen gemeend de denkbeelden, die in de alinea's daarboven zijn neergelegd, ook nog eens zoowel in de aandacht van den Minster als van de Kamer aan te bevelen, zonder evenwel van één van beide te verwachten, dat zij daarover hun stem op het oogenblik zullen laten hooren.
